Հատը 3 եւ կէս գրուշ

ԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սուրիա տար 60 ֆր. ոսկի Եգիպտոս
Վեցամսեայ 35 » »
Արտասահմ. տարի 4 տոլար
Վեցամսեայ 2,50 »
Իրաք եւ Պարսկ. 1 սնգլ. ոսկի

ԱԶԳԱՊԿ

18 ՅՈՒՆԻՍ 1927

Հասցէ՝ «AZTAG»
Journal Arménien
B. P. 587
Beyrouth—Liban

Ա. Տարի — Կը հրատարակուի Հարեւանցի եւ Շաբաթ օրերը — Թիւ 30

Խմբագրական

ՔԱՂ. ԴԷՊՔԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Կասկածէ դուրս է այլեւս, որ քաղաքական աշխարհի մէջ ուժերու նոր դասաւորումներ կը կատարուին, նման նախապատերազմեան օրերուն, երբ երեակ համաձայնութիւն և երեակ զինակցութիւն գոյութիւն ունէր, և որուն յաջորդեց անխուսափելի պատերազմը։ Նոյն վիճակն է և այսօր։ Ազգերը ոչ միայն չեն խրատուած չորս տարուան սոսկալի սպանդէն, այլեւ կը պատրաստուին նոր մի այնպիսի հրդեհի մը մէջ, որուն առջեւ թերեւս նախորդն անցեալի բոլոր սուերները։

Զքացած են զինադադարին յաջորդող երանելի օրերը, երբ աշխարհ կը կարծէր գտած ըլլալ իր վերջնական հանգիստը, երբ Ուիլսոնի խաղաղասիրական հոգին կը սաւառնար ու ծրնունդ կուտար Ազգերու Դաշնակցութեան, դեղեցիկ իտէալներով խանդավառելով մարդկութիւնը։

Բայց, ոնիրաշարժութիւնները շարունակուեցան։ Փոքր ազգերը նորէն կը քուեցան իրենց բաժնին. մեծերէն մանք գոհ ցան, իսկ ոմանք աւարէն անբաւական, ակռայ կը կրճտեն ու կը գնուին մինչեւ իրենց կոկորդը։ Իւրաքանչիւրը իր դրացիին սպառոտ ինուելը պատրուակելով, ինքն ալ կ՝ զինուի նորանոր գոյ ծիքներով, մահաշունչ կապերով և մահաստիւռ հրանօթներով՝ օդին մէջ և ջուրերու վրայ։

Ու ահա շարաբաստիկ օր մը ալ «պատերազմի փողը տըխրաբ պիտի հնչէ»։ Այս ցոյց կուտան քաղաքական ուժերու դասաւորումներն ու երկիրներու սահմանները, որոնք իրար կոդ են ժտած, շատ անգամ անարդար կերպով։

Այնքան է արած մեր սիրտը՝ շարք մը ժողովուրդներու վերաբերմունքն էն, որ մեր ապտակայութիւնը պղատոնական պիտի ըլլար անոնց բաղխումին ի տես։ Եւ սակայն այն պ սրագան որ մեր երկիրն ու ժողովուրդը չեն կարող ճոդոպրիլ ոեւէ բաղխումէ, ու հեռաւոր կամ մօտաւոր անդրադարձումներ չի կրել, ստիպուած կ՝ ըլլանք լրջօրէն հետեւիլ դէպքերու ընթացքին։

Պատրաստ ենք այդ օրուան։ Հայ քաղաքական միտքը վերահասու է վտանգին, և երբ ան համապատասխան է կատարուած աշխատանքը գալիք օրերուն։

Կրկնուած իրականութիւն մըն է, որ մեր երկրի աշխարհագրական դիրքը ենթակայ է շարունակական վտանգի՝ պատերազմներու պահուն։ Հայաստանը թիւրք թաթար հոդաներու ճամբուն վրայ ինկած է, մեծագոյն խոչնդոտ նը կանգնելով անոնց ձգտումներուն. այդ ալ պատճառը այն մարտիրոսութեան, որ հայութիւնը կ՝ապրի դարերէ ի վեր՝ մանաւանդ ընդհանուր պատերազմին, այն ժամանակ, երբ ազգային զգացումները նուազ արթնցած էին, երբ համոսիրաբանութեան երազը այնքան ոյժգ գունաւորում չէր ստացած, և ազգաբնչեան ձգտումները չունէին այն թափը՝ ինչ որ ունին այսօր։ Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր երկրին վիճակը, եթէ կրկնուի անցեալը։

Ճշմարտութիւն մը, որ մեր ժողովուրդը այլեւս ըմբռնած է, այդ ինքզինքէն դուրս ոչ ոքի վրայ յոյս չի դնելուն մէջ կը կայանայ։ Ռուսս կան ուրիշը որ այսօր կանգնած է Կովկասի և Հայաստանի սահմաններուն վրայ, կրնայ օր մը ձգել ու հեռանայ, ինչպէս այդ տեղի ունեցաւ 1917 թուականին։ Այն ատեն երբ Ռուսիոյ նիւթական և զինական ուժը տնբ սխատատելիօրէն բարձր էր այս օրուանէն. իսկ թիւրքիոյ յանախոհութեան մասին խ. ոչ. ծիծաղ միայն կ՝առաջացնէ։

Առանց երկար խորհրդածութիւններու, պարզ է այն պատկերը, որ կրնայ առաջանալ 1917 թուակ ոնի կրկնումէն։

Բարեբախտաբար մեր երկրի կարգ մը պայմանները, աւելի ճիշտ վտանգը դիմագրաւելու ազդակները, աւելի ձեռնտու են, ինչ որ չէ եղած մօտաւոր անցեալին մէջ։ Հայութիւնը անփոփուած է միատարր կերպով մէկ կէտի վրայ, մասամբ զերծ ներքին վտանգէն։ Ան կարող է ինքնապաշտպանութիւն կազմակերպել առանց Երեւանի մէջ նստած թուրքական վտանգին մասին մտածելու. իսկ հայութեան ռազմական ոգին աւելի քան բարձր է։ Ան տեսաւ և վայելեց բոլորին «բարեկամութիւնը»։ Վասնզի պահուն ժողովրդի մը ինքնավստահութիւնը յարթանակի գրաւականն է։ Փոքր ազգակ մը չէ այս մեր գոյութեան ճամբուն վրայ, որը ձեռք բերուած է շատ ուշ փորձառութեամբ։

Մեր երկրի օտար իշխանութիւնը պատճառ մը չէ, որ հիմակուընէ չօգտագործուին կարգ մը պայմաններ, ժամանակին ամբողջ շրջաններ կը զինուէին թրքական բռնակալութեան տակ, երբ զէնքի տեսնն անգամ սարսափ կազդէր, դարաւոր ստրկութենէ դարթնող հայուն։ Իսկ այսօր ո՞ր հան է, մանաւանդ երկրին մէջ, ու «եարի» տեղ իր կէնքը գրկած չըլլայ վերջին տասնամեակին։

Երկու անհրաժեշտ պայմաններ են հարկաւոր, որ ճակատնայելու համար ապագային.—Հաստատակամ և գործնական դեկավարութիւն և նիւթական միջոցներ։ Առաջինը կատարեալ երկրորդը։

Ահա մեր պատասխանը այն հարցականին, որ այսօր կախուած է այս ժողովուրդի ցաւերով տարոյ գործիչներու մտքին մէջ։ Կրցա՞նք ստեղծել այդ դեկավարութիւնը, կամ ունի՞ կա ունեցա՞ւ այդ տուեալները ու գործելու կորովը, բաւական է արդէն

Ոչ խօսելով, ոչ գրելով և ոչ ալ երեւիլով կարդալով ոչինչ չ՝ կատարուիր։ Խնդիրն մըն է այս որ գրելէ աւելի գործ կը պահանջէ, լուիկ եւ մանաւանդ գաղտնի, անաղմուկ աշխատանքի է։ որ կը տանի նպատակին։ Քաղաքական կազմակերպութիւն մը պիտի կենայ իր իսկական դիրքին մէջ՝. հայ քաղաքական միտքը պիտի լծուի գեղին գոյութեան հարցին և ըստեղծուելիք պայմաններէն անկախ։ հայրենիք կերտելու գործին։ Վերջ պէտք է տալ ուժերու անօգուտ վատնումին. հրաժարիլ գաղութային տիրապետական ոգիներէ։

Հայ քաղաքական այն ուժը, որ կիտղած է ղանպան թերութիւններով հանդերձ, վերջապէս կանգնիլ վտանգի պահուն ժողովուրդի կողքին, այլ։ անգամ կատարեալ իրատեսութեամբ և մանաւանդ վնասակարութեամբ, առանց տարուելու ամբոխային տրամադրութիւններէ, յաճախ բռնութեամբ ստանձնելով այդ տրամադրութիւնները։ պիտի գիտնայ գնահատել վայրկեանի պահանջները ու հետեւելիք ուղին։

Ահա մեր փրկութեան միակ ճամբան քաղաքական դէպքերու ընթացքին։

ԹԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՆՈՑԸ

Քաղաքական հնոցը կեփիր։ Հայ ժայիաբհայի խաղաղութիւնը խիստ ճակատագրական օրեր կապրի. ամէն կողմէ սկսած են պատերազմի հոտերը բուրել։ Պատերազմատէր տրամադրութեանց բազկերակը՝ պալքանները, կրկին սկսած են ճօճել իրենց սուրերը. Ֆաշիստ Իտալիոյ տիրապետորը, որ բաւական ատենէ մը իվեր լուռ էր, սկսած է իր կրակ ու բոց գոռումները, աջ ու ձախ սպառնալիքներ։

Անգլիոյ ս յարաբերութեանց խզումը ս ելի թանձրացուց քաղաքական մթնոլորտը։ Այնպիսի վայրկեանի մը, երբ աշխարհի ուշադրութիւնը հրաւիրուած էր մէկ կէտի վրայ՝ Անգլիոյ տագնապին, յանկարծ լեմ կը բարձրանայ «պատլաստ զենուր»։ Մուսոլինին և Իր Մաքիս 26ի ռազմաշունչ ճառով իրաւունք տուաւ կը պատճառէ քաղաքական շրջանակներուն։ Այդ ճառով Մուսոլինի, եւ կառուցէ իր խօսքը և կը վերցնէ իր երաշխաւորութիւնը Լոքարնոյի դաշնագրէն, որով Ֆրանսա և Գերմանիա երկու տարի առաջ հարթած էին տարակարծութիւնները և հաստատած։ Իր ճառն ընթացքին Մուսոլինին «ժամգուսած» կը նկատէ Լոքարնոյի դաշնագիրը և կը յայտնէ որ պայմանագիր կողմերը կը բաղաղինուին գամ քի թէ ծովու վրայ։ Մուսոլինին կը ստատանէ և թէ՝ իր ոյ պաշտաւոր է 5 միլիոնոց բանակ մը պատրաստել և արեւը խաւարելու աստիճան սուառնակ չարել Իտալիոյ պայծառ երկնքին վրայ։ Եւ այն ատեն, երբ հանի եւրոպական պատերազմեան կենսական վարկեանը, պիտի կարենանք լսելի ընել մեր ձայնը և ճանչցնել մեր իրաւունքները։

Մուսոլինիի այս անակնկալ ազդարարութիւնն ու սպառնալիքը ուղղուած եւրոպական մեծ տէրութիւններու, նպատակ ունի անոնց յիշեցնելու, որ իր արթուն է և յարմար վայրկեանին կոպսսէ։ Իտալիան պայթումէ ազատելու համար տիրապետ Մուսոլինիի երկար ատենէ իվեր թափած աշխատանքները և իր իրաւունքները անուսեսուած են։ Եւ ճիշդ այդ միջոցին, երբ Մեծն Բրիտանիա աննախընթաց պայքարի պատրաստուած է իր դարաւոր ոսոխին Ռուսիոյ հետ, և պէտք ունի բոլոր տէրութիւններու աջակցութեան՝ պաշարելու համար Մոսկուան, Մուսոլինին կը հնչեցնէ ահազանգը «ես հոս եմ, հոդ կուգեմ, ազատ ձգեցէք դիս»։

Ի հարկէ Մուսոլինիի այս ազդարարութիւնը անհետեւանք չպիտի մընայ։ Իտալիա պիտի պայթի կը դուռայ ան, գաղթավարեր տուէք ե թէ չի տաք, իր հետ ձեզ ալ կրնայ պայթեցնել։

Եւ անգործ չի մնար Մուսոլինին յատկանշական զուգադիպութեամբ մը, իր ճառէն քանի մը օր յետոյ տեղի կունենայ Թիրանայի ծանօթ խուզարկութիւնը։ Ալպան ոստիկանութիւնը կը խուզարկէ Թիրանայոյ Սերպ գրագիտ Թաղ. Թ. Ակնունի հանրագրատան գրասենեակը։ Ոստիկանութիւնը կը գտնէ մեծ քանակութեամբ ռուսերէն գրքեր, որոնց մէջ կան Սերպիոյ հանրապետութեան դեսպանի գիրքերուն, ազատ չարձակուիր թարգմանը, որով կը մեկնի Ալպանիայէն։

Եւ ահա այս դէպքը պատճառ կը գառնայ, որ ամբողջ եւրոպական մամուլը պատերազմի անխուսափելիութենէն սկսի ճառել, և ալպանօ-սերպ յարաբերութիւնները ձրգտուած ձեւ մը կստանան։

Այժմ յայտնի է որ Ալպանիոյ այրքան խրոխտ և վճռական քայլը, պալքաններու մեծ արքային՝ Սերպիոյ հանդէպ, ինքնագլուխ փորձ մը չէ։ Անոր կողքին կանգնած է Իտալիան որ կը խթանէ զինք ասպարէզ կարդալու ահագին Եուգոսլաւիոյ Իտալիան Սերպիոյ ականջով կուզէ խօսիլ մեծ պետութեանց թէ՝ իրք կարող է մոխիր ցանել ճարճատող հնոցին մէջ. եթէ անտեսուին իր արդար իրաւունքները։ Սերպիա որոշած է դիմել ազգերու դաշնակցութեան, բայց ամէն պարագայի տակ կացութիւնը կը մնայ խիստ վտանգաւոր և սպառնացող։

Մինչ կողմէ շատ աւելի յատկանշական և կարեւոր է Քէմալական Թիւրքիոյ մէջ վերջին օրերս յառաջ եկած յուզումն ու պատրաստութիւնները։ Ահա թէ ինչ կը գրէ Թիւրք «Ազգայաց» թերթը.—

Սերպ գործակատարին և դեսպանատան պաշտօնէութեան մեկնումը ալպանօսերպ յարաբերութիւններու խզումը կը նշանակէ։ Եթէ սերպ կառավարութիւնը յարաբերութիւններու խզումէն յետոյ յարձակումը ձեռնարկէ իր դէմը պիտի գանէ Իտալիան, նկատելով որ Թիրանայի դաշինքին համաձայն, Իտալիա յանձնարարութիւն ստանձնած է ոեւէ օտար յարձակումի դէմ Ալպանիան պաշտպանելու։ Կասկած չկայ որ իտալեւսերպ վիճը ռուսով կրնայ փոխուիլ պալքանեան վիճի մը, որ իր կարգին կը վերածուի եւրոպական ընդհանուր խառնակութեան մը։

Պալքաններու մէջ յառաջ եկած այս նոր երեւոյթները և Իտալիոյ բռնած դիրքը չափազանց մեծ մտահոգութիւն պատճառել սկսած են Թիւրքիոյ։ Քէմալը չատ լաւ գիտէ այլեւս որ Իտալիա սլաւական ձգտեալ վիճակը քաղաքական պարզ խաղ մրն է։ Իտալիա Իզմիրի դիմաց երկոտասնեակ կղզիներու մէջ ամրոցած է պատկառելի ուժ մը և զանոնք ամրացուցած արդիական ձեւով։ Ֆաշիստ զօրամասերը ազդանիշի մը կսպասեն անմիջապէս թափուելու համար Իզմիրի ծովախորշը, ինչպէս անոնք անակնկալ գիշեր մը գրաւեցին Քորֆուն, որու ետեւ կանգնած էր յունական հսկայ տորմիղը։

Եւ միթէ ասկէ աւելի յարմար առիթ կրնա՞ր գտնել Ֆաշիստ Իտալիան։ Թուրքիոյ պաշտպան կռնակը՝ Մոսկուան, ենթակուած ներքին և արտաքին թշնամիներու սպառնալիքին, ճակատագրական օրեր կանցնէ։ Ռուսիոյ [illegible]

Թիւնները յայտնուի [illegible]
ի գոյ ժամանակ [illegible]
լսելի պիտի ընե [illegible]

ԱԲՐԱՀԱՄ ՍԱՐԱՖԵԱՆ
(ՄԱՇՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Յունիս տասն և եօթին լրացաւ Սիւրիահայ հասարակական դէմքերէն Աբրահամ Սարաֆեանի մահուան տարեդարձը։ Ուզիղ տարի մը առաջ, Գէյրութի հայութիւնը կսկիծով հոդին յանձնեց ժողովուրդի այս զաւակը որ ամբողջ քսանեւերկու տարիներ՝ 1904էն 1926, լծուած էր հանրային գործունէութեան։

Ան հազուագիւտ այն գործիչներէն էր, որոնք նախորդ սերունդի փրկաւորութիւնը միացուցած են նորերու եռանդին։

Կանուխէն հաստատուած այս ափերուն վրայ, յամառ աշխատողի և վաճառականի բնածին տաղանդով օժտուած, վայելուչ գիրք էր ստեղծած իր ազգանունին համար։ Բայց սխալ կըլլայ եզրակացնել որ Աբրահամ Սարաֆեան իրեն այնքան ծանօթ անունը կը պարտի ունեւորութեան և կամ վաճառականի համբաւին, ասոնք չատ փոքր տեղ կը գրաւեն այս կէտին մէջ։ Աւելի ունեւոր և աւելի համբաւուած վաճառականներ կան, որոնց կեանքը կը մարի անանշմար։ Անոր յիշատակը կը պահուի իր ունեցած ազգային գործունէութեան համար։ Իր անունին ապագայի փոխանցումը կը մեկնուի անցեալի իր հանրային կեանքով։

Ծնորհս տասն և եօթին լրացաւ Սիւրիահայ հասարակական դէմքերէն Աբրահամ Սարաֆեանի մահուան տարեդարձը։ Ուզիղ տարի մը առաջ, Գէյրութի հայութիւնը կսկիծով հոդին յանձնեց ժողովուրդի այս զաւակը որ ամբողջ քսանեւերկու տարիներ՝ 1904էն 1926, լծուած էր հանրային գործունէութեան։

Ան հազուագիւտ այն գործիչներէն էր, որոնք նախորդ սերունդի փրկաւորութիւնը միացուցած են նորերու եռանդին։

Կանուխէն հաստատուած այս ափերուն վրայ, յամառ աշխատողի և վաճառականի բնածին տաղանդով օժտուած, վայելուչ գիրք էր ստեղծած իր ազգանունին համար։ Բայց սխալ կըլլայ եզրակացնել որ Աբրահամ Սարաֆեան իրեն այնքան ծանօթ անունը կը պարտի ունեւորութեան և կամ վաճառականի համբաւին, ասոնք չատ փոքր տեղ կը գրաւեն այս կէտին մէջ։ Աւելի ունեւոր և աւելի համբաւուած վաճառականներ կան, որոնց կեանքը կը մարի անանշմար։ Անոր յիշատակը կը պահուի իր ունեցած ազգային գործունէութեան համար։ Իր անունին ապագայի փոխանցումը կը մեկնուի անցեալի իր հանրային կեանքով։

Ծնած 1905 թուականին Սիմոն Զուարեանի Գէյրութի մէջ բնտեղծած յեղափոխական շունչով, անմիջական հաղորդակից ազանոցական եռանդն չրջանակին, 1908 թուականին Ան կը մտնէ Գէյրութի Դաշնակցութեան կազմին մէջ, կարճ ժամանակուան ընթացքին ստեղծելով որոշ դերք կազմակերպութեան մէջ։

Շնորհիւ իր ծանօթութեան լայն չրջանակին և անձնազոհութեան, աջակցութեամբ Դաշնակցական Մխիթարեանին Միս Զէյմպրսի, օգնական կը հանդիսանայ Կիլիկիոյ հայութեան ինքնապաշտպանութեան գործին, 1909ի դէպքերու չրջանին։

Հետզհետէ կեանքը և կորովը կը բերէ զինք հրապարակ։ Ու ահա այս գաղութի իւրաքանչիւր ազգային ձեռնարկի, կապուած իւրաքանչիւր մարմնի անդամ կամ աջակից կը դառնայ ան։

Ազգային մութիւններու գործունէութեան բեղմնաւոր չրջանը, իրմով կ՝սկսի և իրմով ալ կը փակուի։

Ճիւնիի Որբանոցի որբանոցը չարունակ աջակից մը գտած է իրեն մէջ։ Նոյնպէս և ժամանակ մը Քէլէկեան որբանոցը, որու խնամակալութենէն ազգային կազմին հետ քաշուած է՝ կեդրոնին հետ տեղի ունեցած իրական վէճի մը պատճառաւ։

Այնքան է ծանօթ Աբրահամ Սարաֆեանը իր հանրային մարդ, որ աւելորդ կ՝ըլլայ թուել միամիտ ամբոր վարած զանազան պաշտօններն ու գործերը։ Բոլորին է յայտնի, օր ան իր ժամանակին կարեւոր մէկ մասը կը յատկացնէր գաղթականներու և որբերու գործին։

Ամերիկեան չրջանակներու և խրլամ տարրերու հետ ունեցած իր յարաբերական կապերէն մեծ չափով օգտուած է մեր գաղութը։

Արժանի է առանձին ուշադրութիւն դարձնել այս կէտին վրայ, և

արտաքին թշնամիներու սպառնալիքին, ճակատագրական օրեր կանցնէ։ Ռուսիոյ [illegible]

[illegible] նական խողովակ [illegible], անհատական յարաբերութիւններով կը կարգադրուին։ Ա սպէս է այս սղիարհը և անհրաժեշտ է յարմարիլ միջավայրի պահանջներուն։

Հայկահայ տրամադրութիւնները մեղմացնելու, խիբիր հացուի ունները կանխելու և շմգզ յարգել տալու տեսակէտէն, եղոկի [illegible] մը էր Աբրահամ Սարաֆեան։

Դամասկոսի դէպքերու բնիկ քի, Դաշնակցութիւնը արտակարգ ճիգեր ի գործ կը դնէր նոր ազէտներ կանխելու համար մեր ժողովուրդի գլխին։ Այլ միջոցներու կարգինութեան և բարոյական միջոցներ էին տրամադրուած ժամուլի և յարաբերութիւններու խոլովակով հայոց մասին նպաստաւոր տրամադրութիւն առաջացնելու համար։ Գ. Աբրահամ կարևոր աշխատանքին։

Ոչ նուազ կարևոր դերը ունէր ան՝ Ազատ Ոգիներու լայն շրջանին մէջ։ Իբր յայտնի և հին մէկ անդամ այդ եղբայրա ցութեան, ան ձգտում ունէր մեր ժողովրդին օգուտներ ապահովել, միջազգային այդ մարմնէն։

Ինչ որ բազմակողմանի կարողութիւններու տէր մարդոց է յատուկ, ան իր վրայ կը սթացնէր զատուկ, ան իր վրայ կը սթացնէր զանազան հակառակ ընտրութիւններ։ Դիւանապետ մարդու յատկութեան քով, չտեր զարմանքով կը դիտէին երբեմն միտքի ըլլալու [illegible]ճան կրօնական մարդը, չափա[illegible]ան հանող ջղայնոտու[illegible] հեզահամբոյր ներողամիտ, հաստատուն կամքին մարդ[illegible]ի տեղատուութիւն։

Բայց այս բոլորին քով մէկ բան տեսակ, աշխատանքի պատասխանատուութիւն։

Վերջին չորս տարիներուն ան կապուած էր իր կազմակերպութեան իբր օժանդակ անդամ, չզլանալով ամէն տեսակի ձեռնարկներու իր աջակցութիւնը։

Աբրահամ Սարաֆեան հայ էր ծնած և հայ ապրեցաւ, հակառակ օտար միջավայրի մէջ ապրած ըլլալուն։ Ո քան հրահանգիչ է այս պարագան, իրենց լեզուն և ազգային դիմագիծը կորսնցուցած շարք մը տեղացի հայերու համար։ Աւելին, ան իր բովանդակ կեանքը տրամադրեց հանրային կեանքի և հասարակական աշխատանքներու։

Իր յիշատակը միշտ պիտի պահէ այս գաղութը։ Անոր օրինակը վարակիչ պէտք է դառնա այս մեր օրերուն, երբ այնքան սով կայ ազգին համար աշխատող մարդոց։

Ոչինչ կը գոհացնէ մարդը իր կեանքի շրջանին, բայց միայն լաւ գործին առիթած հաճոյքը, ժողովուրդին տրամադրուած աշխատանքին տրդիւնքը։

Ամէն բան կ'անցնի այս աշխարհէն վրայ, բայց միայն համբաւը կը մնայ ու կ'ապրի։

Աբրահամ Սարաֆեան ունէր առաջինը, հետևաբար ունեցաւ և երկրորդը։

ԼՈՒԹԵՐ

ՀԱԼԷՊԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԴՐԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Վերջերս բնազդական տեսակ մը յայտառ և ըշտապ ժողով կարելի է նշմարել դէպի վերազարթնում և վերակազմութիւն։

Պահանջքին պարտադրած այս շարժումը կը յայտանք յարաճուն և տեսական կը դառնայ քաջի որ ինքնածին բնոյթ ունի, հեռի արհեստական շարժումի մը բնոյթէն։

Հոգեկան և բարոյական կարիքներու գոհացումէն յետոյ աւելի յուտ կարելի կ'ելլայ մտածել ֆիզիքական զարգացման մասին և կամ անոր զուգընթաց կարելի կ'ելլայ բնդարձակել ժարմնակրթ կան գործը։

Ակներև պարագայ է Հայ երիտ. Միութեան գործունէութիւնը։

Գետական վաւերացումէն վերջ այժմ Ռէտիրյտիէ քարաքաղին դիմաց ոնդարձակ սրան մը վերածուած է ակումբի ուր հինգ զ նազան միութիւններ արդէն իսկ զետեղած են իրենց գրադարանները, կամաւորումը օրերու խնդիր կը նկատուի և յուսով կը կատարուի պաշտօնական բացումը։

Հերթական գասախօսութեանց և գիշերային դասընթացքներու շարք մը կազմակերպուեր է արդէն և յուսալի է որ այս վայրը պիտի կարենայ մի համախմբել շատ մը ցրուած ոյժեր և դասաւորել զանոնք։ Հալէպահայութիւնը այսպէսով կունենայ իր գեղեցիկ կեդրոնավայրը։

Ակումբի վարչութեան կը մնայ իր գասախօսութիւններով և գեղարուեստական երեկոյթներով վերածել Հալէպահայութեան մէջ բարիին, գեղեցիկին, ճշմարիտին և օգտակարին սենեակ։ Ամանաւանդ արծարծել ազգային զգացումը, ստեղծելով անոր մէջ կիսախախտ հաւատքը և լսելի դարձնել վաղուան «Վարդահեղեղ արշալոյսներու ոտնաձայնը»։

Գնահատելի պարագայ է նաև «Սպասուհիներու Միութիւնի կազմութիւն։ Ափսոս, ճակատագիրը կը պարտադրէ շատ մը խեղճ և անօք մեր քոյրերուն և մայրերուն, յանուն պատառ մը հացի և յաճախ որբուկի մը դաստիարակութեան ի խնդիր համեստ և քիչ մը անրաղձալի այս գործն ալ կատարելու օտարներու մօտ, առ ի չի գոյէ լաւագոյնի։ Ա. սոնց ինքնապահ վիճակը գէթ բարոյական մեծ թեթևացումը կընծայէ ազազուն ազգին և քիչ չէ թիւր այս դասակարգին։

Սպասուհիներու միութիւնը ինք սանձներ է այսպիսիներու բարոյական հոգատարութիւնն ու ճակատագրութիւնը։

Սպասուհիներու պաշտպան միութեան շուրջ բոլորուած են սրտցաւ և ժրաջան անդամներ որոնցմէ լաւագոյն դործունէութիւնը այժմէն իսկ կարելի կ'ելլայ յուսալ։ միայն մեր թելադրանքը պիտի ըլլար իրենց որ սպասուհի հայթայթել ուտեղաւորելէ աւելի մտածեն զանոնք գործի լծել զանազան հաստատութեանց մօտ։

Գործին այս ուղղութեամբ մղուելով իրենց վրայ դրուած պարտականութիւնը լիովին կատարած ըլլալու գոհունակութիւնը կրնան ունենալ։

Կայ նաև լսարանական միութիւն մը որ շարաթէ շարաթ կուտայ դասախօսութիւններ և բանախօսութիւններ։ Տակաւին ժամանակ այս գործունէութիւնը կը խոստանայ օգտակար գործօն մը հանդիսանալ Հալէպահայ կեանքին մէջ։ եթէ կամքի ու եռանդի իրենց նորաշարակ երակները չի դադրին և մանաւանդ ժառանգները այժմէական և հասկանալի դարձնելու մասին։

Իբրև դրական երեւոյթ այժմ այս երեքը միայն կարելի է արձանագրել։

Ցաղորդով կը գրեմ կրթական կեանքի մասին առանձին, ինչպէս նաև կանանց շարժման մասին։

Հալէպ Ե. ՍԻՄՕՆԻ

ՀԱՅԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Փարիզ 5 Յունիս

Ֆրանսայի ներքին կեանքին մէջ արտակարգ դէպքեր տեղի կունենան։ Համայնավար շարժումը վտանգաւոր չափերու հասած ըլլալուն, կառավարութիւնը վճռական միջոցներու ձեռնարկած է։ Բացուռիկ երեւոյթ է երեսփոխաններու հետապնդումը։ Կարգ մը համայնավար երեսփոխաններ, բանտարկուած են արդէն, սկ ծանօթ Տորիօն հետապնդման առարկայ է Զինասանի մէջ իր մղած հակաֆրանսական քարոզչութեան համար։

Որոշ է որ այլեւս բոլոր երկիրներու համայնավարներն ալ ոտի տակ են առած սրբութիւնները, ինչպէս հայրենիքի դէմ դաւաճանութիւն։ Այս առթիւ ներքին գործերու Նախարարը Ալպէռ Սարօ, Ալճէրիոյ Քօսթանթին քաղաքին մէջ ճառ մը խօսած էր համայնավարութեան դէմ։ Անց եալ ուրբաթ օր մայիս 27 ի երեսփոխանական ժողովին մէջ, համայնավար երեսփոխան Մարսէլ Քաշէն հարցապնդում ուղղեց նախարարին իր խօսած ճառին համար, ըսելով որ, «համայնավարութիւնը ոճիր մը չէ, այլ պատժելի իրողութիւն մը» ան իր խօսքերը վերջացուց ըսելով, «քանի հալածէք համայնավարութիւնը, այնքան համակրանք պիտի ստեղծէք անոր շուրջ։ Լաւ հարուածեցէք։ Ընտրութեանց նախօրեակին աղէկ է որ Սանտէի բանտին մէջ որոշ թուով համայնավար երեսփոխաններ գտնուին»։

Այս հարցապնդման շատ խիստ կերպով պատասխանեց ներքին գործոց նախարար Ալպէռ Սարօ, հետևեալ կերպով — «Ինչ լաւ կը գործադրէք ձեր մարգարէին Լենինի խօսքերը։ Անոր պէս դուք ալ հակցած էք, որ երբեմն պէտք է զոհողութիւններ ընել, երբեմն ռազմագիտութիւն և խորամանկութիւն բանեցնել, ու ճանաչել երբ զօրաւոր հակառակորդի մը դէմ կը գտնուիք, երբեմն լռել ու ճշմարտութեան դաւաճանել։ Քօսթանթինի իմ ճառս շատ ուշ մնացած պատասխան մըն էր համայնավարական տենդոտ գործունէութեան դէմ։ Եթէ իր համաշխարհային հանրապետութիւնը կառուցանելու համար, համայնավարութիւնը կուզէ բռնի ուժով քանդել Ֆրանս. հանրապետութիւնը, եթէ տիեզերական հայրենիք կազմելու համար ոտքերուն տակ պիտի ճզմէ Ֆրանսական հայրենիքը, եթէ համաշխարհային խաղաղութիւն ձեռք պիտի բերէ երիցս արիւնալի քաղա[illegible] [illegible] [illegible] [

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ՍԽՏԱՆԻՇԵՐԸ

Թոքախտի մասին երևելի հեղինակութիւն մը կ՚ըսէ.— «Վեց վրտանգաւոր ախտանիշեր կան, որոնց վրայ աչալուրջ հսկելու ենք, մանաւանդ փոքրիկներու մէջ»։ Ասոնք հետևեալներն են.

ա. Մարմնոյն կշիռքի շարունակական նուազումը։ Այսպիսի երախաներ ու չափահասներ յաճախ հրդեհուելու են, նոյնպէս քնելու են կարող ու մասնագէտ բժիշկներու կողմէ, եթէ կշիռքնին պէտք եղած չափով չաւելնայ։

բ. Անեռվոր յոգնութիւն զգալ։

գ. Որևէ հազ մը որ կը շարունակէ ամիս մը կամ աւելի։

դ. Արիւն թքնել, եթէ կաթիլ մ՚ոսկ ըլլայ ան։

ե. Ցաճախակի ենթարկում պարարութեանց և տենդերու։ Շատ վտանգաւոր է պարզ ջերմեր կամ ցրտութիւններ կարծելով անհոգ գտնուիլ ու չդարմանուիլ։

Զ. Թեթև, բայց շարունակական հազ։

Այս վեց ախտանիշերէն ոչ մէկը անխնամ թողելու չէ, և եթէ ասոնցմէ երկուքը կամ աւելին տեսնուին անձի մը վրայ, այդ անձը պէտք է որ անմիջապէս խորհրդակցի իր բժիշկին հետ, որովհետև իշելու է որ լաւ և բաւարար սրնունդ, ժաքուր և թարմ օդ, մտաւոր և ֆիզիքական կատարեալ հանգստութիւն, արևու բուժիչ ճառագայթներ, օդափոխութիւն և այլն կրնան բուժել Թոքախտը իր առաջին շրջանին մէջ։

ԿԻՆԵՐԸ ԿԸ ՀԻՐԱՊԵՏԵՆ

Ռուս գիտուն և հնախոյզ Պ. Քասլօֆ, վերջերս Մոնկոլիոյ մէջ հետազօտութիւն մը կատարած է և վերին աստիճան հետաքրքրական և շահեկան երևոյթ մը երևան հանած է.— Մոնկոլիոյ մէջ գոյութիւն ունի ցեղ մը, որուն կիները կը տիրապետեն էրիկ մարդերու վրայ։

Հոն բոլոր բարձր պաշտօնները և դիրքերը 'կը գտնուին կիներու ձեռքը, որոնք բաւական կամ կը զորձածեն էրիկ մարդերը։

Կիները իրենց տուամադրութեան տակ ունին բազմաթիւ էրիկ մարդիկ որոնք հաւատարմօրէն կը կատարեն իրենց պարտականութիւնները։

Ամենէն հետաքրքրականը և շահեկանը հարէմներու խնդիրն է։

Այդտեղ կիներն են որ հարէմներ ունին և ոչ թէ էրիկ մարդերը։

Այդ հարէմներուն մէջ կիները ունին սիրահարներ, որոնց թիւը երբեմն 20—30 է աւելի է։

Ռուս գիտունին յայտարարութեանց համաձայն, կիներու տիրապետութիւնը այդ շրջաններու մէջ տակաւին երկար ժամանակ պիտի շարունակուի քանի որ էրիկ մարդիկները դժգոհ չեն երևար այս կացութենէն. և գոհունակութեամբ կարտայայտուին իրենց վիճակէն

ՔԱՂ. ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՋԻՆ. ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Տէյլի Նիուզ»ի Սոֆիայի թղթակիցը կը հեռագրէ Յունիս 3 թուականով.—

Պոլիսէն հասած համբաւներ կը յայտնեն թէ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ Թուրքիոյ մէջ անգլիւռուս դիւանագիտական յարաբերութեանց խզման հետեւանքով։ Նախազգուշական միջոցներ ձեռք կ՚առնուին եւ զինուորներ կը դրկուին դէպի որոշ կէտեր, որոնք գաղտնի կը պահուին։ Զինուորական իշխանութիւնները կը ներկայանան զինուորական ծառայութեան ընդունակ 21ին 45 տարեկաններու տուներ եւ զանոնք զէնքի տակ կը կոչեն։

*** Արտաքին նախարար Թէֆիք Բիւշի պէյ Անգարայի գործակալութեան յայտարարած է թէ Թուրքիա երբեք չազդուիր անգլիւռուս վէճէն եւ կը շարունակէ իր խաղաղասէր եւ բարեկամական քաղաքականութիւնը բոլորին հանդէպ։

ՄԻՍՑԵԱԼ ՋԱԿԱՏ ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԷՄ

Պերլին, Անգլիա փոխած է իր քաղաքականութիւնը եւ կը հակառակի Հեռենոսի պարպումին։

Անգլիա հաղորդած է թէ այն ատեն միայն պիտի հաւանի Հեռենոսի ամբողջական պարպումին, երբ Գերմանիա խզէ Ռուսիոյ հետ իր ստեղծած մտերմական յարաբերութիւնները։

Անգլիոյ այս ընթացքը կը հաստատէ այն լուրերը, թէ մեծն Բրիտանիա կ՚աշխատի Ռուսիոյ դէմ միացեալ ճակատ մը կազմելու, ոչ միայն միայն Եւրոպայի, այլ ամբողջ աշխարհի մէջ։

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

«Թայմզ»ի Միկայի Թղթակիցը, Յունիս թուակիր հեռեւեալ հեռագիրը ուղղած է իր թերթին։

Սովիէթական կառավարական իշխանութիւններն ու հասարակական կազմակերպութիւնները բուռն կերպով յառաջ կը տանին պատերազմի պատրաստութիւնները։

Ամէն օր կոչեր կը հրատարակուին, որոնք ժողովուրդը կը հրաւիրեն պատրաստ գտնուելու։ Հակառակ այս բոլորին, երկրին զանազան մասերուն մէջ ըմբոստութիւններ ծագած են։

ԹՐՈՑՔԻ ԵՒ ԶԻՆՈՎԻԵՎ ԱՔՍՈՐՈՒԱԾ

Մոսկուա, 11 Յունիս.— Կը տեղեկացնեն թէ Թրոցքի եւ Զինովիէվ դժգոհեն, Վոյքովի սպանութեան հետեւանքով Լէհինկրատի մէջ արագօրէն կատարուած գնդակահարութիւններէն։ Անոնք կը մտածեն թէ կիրքով եղած այս որոշումը հակադիւանագիտական է։

Քովէնհակ, 11 Յունիս.— «Գոպրմնավմ»ի՝ Թրոցքին՝ Զինովիէվը եւ ռարէքը Սիպերիա աքսորուած են։ Ռ.

ՍԵՐՊՔ ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Պէլկրատ 17 Յունիս.— Որոշ հանգամանքներու գալուստի անկարելիութեան պատճառաւ Ալպանիոյ ներկայացուցիչը հեռացաւ Պէլկրատէն. անմիջապէս Սերպիա եւ կանչեց իր Տայլոնա, Շիոտրայի եւ Կորիայի հիւպատոսները։ Խօսքը ժընէվի մէջ մեծ պետութիւններուն կը մնայ՝ Սերպիա հաւանած է որ այս խնդիրը ազգերու դաշնակցութեան սեղանին առջեւ դրուի։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄԻՋԱՄՏԷ

Ժընէվ 17 Յունիս.— Հինգ մեծ պետութեանց խորհրդաժողովը որոշեց միջամտել Թիրանայի եւ Պէլկրատի մէջ այս դիւանագիտական ձգտումին վերջ տալու համար։

Պ. ՓՕՆՍՕ ՄԱՐՍԷՅԼ ՀԱՍԱԾ

Մարսէյլ 14 Յունիս.—Պ. Փօնսօ ընկերակցութեամբ գնդապետ Գաթրոյի հոս հասաւ։ ան կէսօրին Մարիէթ Բաշա ըզգեն ար պիտի առնէ։ Ան, կրկնեց ծերակոյտի արտաքին գործոց յանձնաժողովի առջեւ բրած յայտարարութիւնները։

ՎՈՒԱՔՒՖԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

Վարշաւա 17.— Վուաքոճի սպաննիչ Գուվէրան ցրկեանս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ. բաց ասի ան պիտի կորսնցնէ իր քաղաքացիական-ն իրաւունքները։ Ժիւրին հանրապետութեան նախագահէն խնդրեց որ պատիժը 15 տարուայ իջեցուի։

ՏԵՂԻ[illegible]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ՇԻՆՈՒԻ[illegible]

Զրույց կը տրուի թէ Էրէֆիէի բարձրագոյն ատեանի վրայ հայկական քաղաքի մը շինութիւնը նորէն սեղանի վրայ դրուած է, եւ թէ կառավարութիւնը արդէն այս ձեռնարկին համար պէտք եղած հողերը գնած է։ Բարձր գոմիսարութիւնը ինքն պիտի սահմանէ այս յարկաբաժիններու շինութիւնը, որոնք պիտի կրնան Պէյրութի գաղթական հայութիւնը պատսպարել։

ՈՃԻՐ ՊԱԱԼՊԷՔԻ ՄՕՏԵՐԸ

Պաալպէքցի Խալիլ Սիւլէյման Բաշան, այդ քաղաքի շրջակայքը, Վաքի Խանգիրի մէջ սպաննուած գտնուեցաւ։

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԳԱՆԿԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Անցեալ օր Մանկարայի շրջակաները գտնուեցաւ հինգ տարեկան աղջնակի մը գանկը, որ անցեալ Մայիսին անյայտացեր էր. հանրութիւնը կը շարունակուի։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԲԱՆԳԱՐԱՆԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կը կարծուի թէ Պէյրութի բանգարանին շինութեան 1928ին միայն կարելի պիտի ըլլայ սկսիլ։

Թանգարանին շինութիւնը պիտի արժէ 800 հազար Ֆրանկ, որուն 500 հազարը արդէն հաւաքուած է բանգարանի կոմիտէի միջոցաւ։ Մնացած 300 հազար Ֆրանկը պիտի ճարուի Լիբանանի կառավարութեան կողմէ։

ՄԱՔՍԻ ՀՐԴԵՀԷՆ ՎԵՐՋ

Անգլիական եւ Զէխոսլովակ ապահովագրական ընկերութիւնց պատկանող պատուիրակութիւն մը ժամանեց քաղաս, Մաքսի հրդեհին շուրջ քննութիւն մը բանալու համար։ Առաջին նիստը տեղի ունեցաւ քաղաքիս Զէխոսլովակ հիւպատոսարանին մէջ. ժողովին վերջ Զէխոսլովակ հիւպատոսը մեծ սեղան մը բացաց եւ ընդունուեցաւ Բարձր գոմիսարի փոխանորդ Պ. ար Բէֆիի կողմէ։

ՊԱՅՐԱՄԻ ԱՌԹԻՒ

Գուրպան պայրամի առթիւ Բարձր գոմիսարի փոխանորդ Պ. ար Բէֆի եւ արեւելեան բանակի ընդհրամանատար զօր. Կամբլէն հազարական Ֆրանկի նուէր մը բրած են քաղաքիս խլամ բարեգործական ընկերութեան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԵՐԳԱՂԹ (Պատմական)

Կարգ մը թերթեր կ՚երեւի հաւատք կ՚ընծայեն այն լուրին, որ ուրում բազմահազար հայ գաղթականներու Սիւրիա մուտք կը բաշխուի, այս լուրը բացարձակապէս անհիմն է, եւ երբեք պէտք չէ հաւատք ընծայել։

ԿԻՆ ՄԸ ԾՈՎ ԿԸ ՆԵՏՈՒԻ

Հելեն անուն կին մը Մինք էլ հասան թաղին մէջ ծովը նետելով փորձեց անձնասպան ըլլալ. բայց տեղւոյն վրայ փութացող ոստիկաններ կրցան ազատել յուսահատ կինը. յետ քննութեան հասկցուեցաւ որ խնդիրը մտային խանգարում ունեցած է։

Ուրախութեամբ կ՚իմանանք որ Պէյրութի հայ բողոքականաց կրօնական ժողովը որոշած է յետ այսու ժողովարանի պատասխանական յեղանի հայերէն ընել եւ մայր եկեղեցիի շարականներէն մաս մը մտցնել իրենց եկեղեցիին մէջ։ Թէպէտ սոյն որոշումը գոհացարելի պիտի ըլլայ յուլիսեն սկսեալ։ Բայց արդեն քանի մը շաբաթէ ի վեր քարոզները սկսած են հայերէն լեզուով կատարուիլ։

Կը յուսանք որ Սիւրիոյ միւս շրջաններու եկեղեցիներն ալ պիտի նեղեին այս անհրաժեշտ օրինակին։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Բերիոյ առաջնորդ Գերապատիւ Արտաւազդ վարդապետ Սիւրմեան առջի օր քաղաս ժամանեց։

Մ. Ա. Ո. Ը-Ի ՊԱՏԳ. ԺՈՂՈՎԸ

Մեծաւոր արեւելքի որբերու ընկերակցութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Մրբ Ֆի նամակով մը մեզ կիմացընէ, որ ներկայ ամսոյս 27 ին պիտի գումարուի ընկերակցութեան պատգամաւորական ժողովը եւ պիտի տեսնէ երեք օր. ներկայ պիտի ըլլան Սիւրիոյ եւ Պոլսոյ ընկերակցութեան մօտաւորապէս 20 պատգամաւորներ։

Սոյն պատգամաւորական ժողովը միջոցներ պիտի խորհի ընկերակցութեան յառաջիկայ գործունէութիւնը աւելի արդիւնաւորելու համար։

Ժողովները պիտի ըլլան դռնբաց հետաքրքրուողներուն համար, բացի երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի առաւօտներ, ժամը 8—12։

100 ՈՍԿԻԻ ՆՊԱՍՏ ՄԸ ՏԱՄԱՍԿՈՍԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Տամասկոսի պատր. փոխանորդ Դեր. Սուրէն վարդապետ Քէմհանեանի մասնաւոր դիմումին վրայ, Բարձր Գոմիսէրութեան Տամասկոսի արտակարգ պատուիրակ Պ. Փիէռ Ալիփիի 100 օսմ. հնչուն ոսկի տրամադրած է նոր ազգային վարժարանի մը շինութեան համար։

Վարժարանը պիտի կառուցուի վանքի սեփականութիւնը եղող բնդարձակ հողի մը վրայ։ Դիմումներ եղած են նաև Տամասկոսի տեղական կառավարութեան, Հ. Բ. Ը. միութեան և Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Սիւրիոյ տնօրէնութեան, որոնց ևս օժանդակութիւնը կը յուսացուի։

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վեհափառը իր Տամասկոս այցելութեան առթիւ մասնաւոր տեսակցութիւններ ունեցած Պ. Փիէռ Ալիփիի, վեհապատիւ Տամատ Նամիկ պէյի, իսլամներու կրօնապետ շէյխ Պէտրէտտին էլիէնտիի և տեղական կառավարիչի հետ։ Վեհափառը մասնաւոր դիմումներ կատարած է պատկան մարմիններուն, Տամասկոսի ազգատեաներու վնասուց հատուցման համար, որոնք խոստացած են առ սկզբի առթիւ նկատի ունենալ հայ ազգատեաներու պարագան։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԻԽԱԳԱՀԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Սիւրիոյ պետութեան նախագահ Տամաս Ահմէտ Նամի պէյ, ընկերակցութեամբ իր մասնաւոր քարտուղար Պ. Ոլէքսանտր Պուսքանիի, քաղաս ժամանեց։

ՀԱՅԵՐԸ ԱՆՏԻՈՔԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՃԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱ (ՍԻԷՏԻԱ)

Դրեց Ս. ԼԷՃԼԱՆԻ
Ջան՝ իմ բանկագին ընկերոջս, Անոխիմի հայ երեսփոխան Նուարեկ Աբրահամեանին։

Կիլիկիոյ կոտորածներու ընթացքին (1909) Թուրքերը չեն համարձակած ոևէ յարձակում կատարել այս շրջանին վրայ և կէս ճամբէն ետ դարձած են Անտիոք, երբ լսած են թէ հայ գիւղերը լաւ կազմակերպուած և պատրաստ վիճակի մէջ կը գտնուին։

Այս թուականէն յետոյ Հ. Ց. Դ. Սուլթոյ կազմը (որ հիմնուած է 1908ին) ջանացած է ժողովուրդը զինել պատերազմական զէնքերով. այս նպատակով հանգանակութիւններ կատարած ու ի վիճակի եղեր հաւաքած է դէնք գնելու այնպէս որ մինչև Մեծ պատերազմի սկիզբը յաջողած է Քէստպի տեղակեան մարմնի օժանդակութեամբ 100—120 յունական կրա հրացան ներմուծել շրջանին մէջ։ Ասկէ զատ պատրաստած է մեծ քանակութեամբ վառօդ ու գնդակ պարպուած փամփուշտները լեցնելու համար։

Պատերազմի ընթացքին Դաշնակցական կազմը զօրավիգ հանդիսացած է Թրքական բանակէն փախչող հայ երիտասարդներուն, զորս Մուսա լերան մէջ հաւաքելով իր պաշտպանութեան տակ առած է։ Այս կերպով ստեղծուած է կորիզը այն ուժին որ անդամալուծնց պահպանողական ոստիկանիտ տարրը և ժողովուրդը ժղեց ըմբոստութեան, երբ Թիւրք կառավարութիւնը փորձեց այս շրջանի հայութիւնը տարագրել։

Այդ հոյակապ ապստամբութեան պատմութիւնը իր մանրամասնութեանը մէջ, արդէն ծանօթ է գրեթէ ամբողջ հայութեան, ինչպէս նաև եւրոպական երկիրներէն ոմանց ժողովուրդներուն։

Երբ Ճէպէլ Մուսայի հայութիւնը ֆրանս մարտանաւերուն կողմէ ազատագրուելով Բօր Սաիտ տարուեցաւ աւելի քան 600 սուլթացիներ Ֆրանս բանակին կամաւոր արձաագրուեցան և այդ կերպով կորիզը հաստատեցին Արեւելեան լեգէոնին, որ նոյնքան ուշագրաւ գեր կատարեց Պաղեստինի յարձակողականին և մանաւորապէս Սիւրիոյ ազատագրութեան գործին մէջ։

Զինադադարէն յետոյ ժողովուրդը ճէպէլ Մուսա վերադառնալով նուիրուեցաւ վերայինական աշխատանքի և կարճ ժամանակի մէջ յաջողեցաւ նորոգել իր կիսաքանդ տուներն ու խոպանացած կալուածները։

Հայ գիւղերը այժմ արդէն վերազտած են իրենց նախապատերազմեան վիճակը և մեծ ճիգերով կը ձգտին դէպի աւելի բարգաւաճ ու պայծառ ապագայ։

Յօդուածիս յաջորդ մասերուն մէջ ընթերցողներուն պիտի ծանօթացնեմ այդ գիւղերուն բոլորն ալ դատ.զատ ներկայացնելով։

***

ՊԻԹԵԱՍ.— Ճէպէլ Մուսայի ամենէն գեղեցիկ և բանաստեղծական տեսարաններով օժտուած գիւղն է Պիթեասը, որ կառուցուած է երեք գեղանիստ և պարտէզներով ծածկուած բլրակներու վրայ։ Ունի 1600 ոտք բարձրութիւն։ Կաղնիի և չոճի անտառներ և բազմաթիւ ակնաղբիւրներ, որոնց վճիտ ջուրերը խոխոջելով կը հոսին բարակներու կողերն ի վար։ Տունները բաղդատմամբ դրացի գիւղերու տուներուն, կանոնաւոր են, փողոցները լայն և մաքուր, փոքրիկ ջրվէժներ կը թափին ապառաժէ, ձորակներուն մէջ, ուր ջրաղացներու միօրինակ աղմուկը կը հնչէ։ Թաղերը շրջապատող պարտէզները որոնք հաժաչափ սահմաններով աստիճանաբար կը բարձրանան, ամփիթատրերու պատանքը կուտան։

Գիւղին արեւելեան կողմէն չատ խորունկ ու օձապտոյտ ձորի մը մէջէն, կուգայ կանչնի Գարա չայ գետակը, Կարմիր լերան ստորոտէն դէպի Որնդէսի ափը սողացող հսկայ լոքուի մը պէս։ Միջնադարեան հայ պատմիչները այդ գետակը կոչած են Սեաւ Գետ։

Հայ պատմութեան համար անծանօթ անուն մը չէ նաև Պիթեասը։ Այստեղ էր որ Ներսէս Լամբրոնացին գտաւ ՅովհաննուՅայտնութեան Մեկնութիւնը, որուն թարգմանութեան յիշատակարանին մէջ կը հանդիպինք հետեւեալ տողերուն.

«Էս Ներսէս Նուաստս ի Քրիստոս, և տարտամս յուսուն Եաւասիրաց վերջին և Նուազեալ ժամանակի ծրնունդ, յընթեռնուլն յայանութիւնն Յովհանու տագնապէի յանձն իմ առի յոչ գիտեալ զինուն բանից սքանչելեաց և այսր անդր խուզելով զմեկնութիւն նորին ի մեր բարբառ, ոչ գտի։ Յետ որոյ ի հաս ինձ ընթանալ ի Մեծն Անտիոք, և յոչելով յոր անդ վանս օրայք հռետոր և փիլանքոց, այս տենչս մն բորբոքէր ի մտաս իմ ուսանի և քննեալ գտի ի գսիանս հոչակաւոր ուխտին սրբոյ Պաւղոսի, ն քաղաքի անդ զմեկնութիւն Յայտնութեանս ի Լուսաւոր բարբառ։ և ի նոյն գիր, որով վաթին փրաք, երկու մեկնչաց սրբոցեալ։ և փափաքելով թարգմանել ոչ գտի չոք որ յայն բարբառս ի հայ կարէր յեղաշրջել։

«Ապա ելեալ արտաքոյ քաղաքին ի Սուրբ Լեառն որ ի հիւսիսոյ կողմն անդր ի մի վանորէիցն Հռոմոց որում անունն էր Եբեթիաս, առանն արգելական միայնակեաց որոյ անուն Բասիլ, կնքեալ և քննեալ գտի

[illegible]

(*) Ն. Լամբրոնացի.—Ցիշատակարան թարգմանութեան Մեկնութեան դրոյն Յայտնութեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

[illegible] ամսվերջ քննութիւնները կը-
[illegible] և կը տեւեն մինչև 23 Յունիս
[illegible] անձնախնդիր հասարակութիւնը
[illegible] այ գալու իր։

Առաջնորդարան Հայոց
Լիբանանի Վիճակին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Բնիկ Երդնկայի Մբռնի գիւղացի, 1918 թուականին Ամերիկայի Տետրոյիթ քաղաքի մէջ հանգուցեալ Պ. Վարդան Գրիգորեանի իբր ժառանգորդ կը ներկայանայ իր Սեղրակ եղբօրը այրիկը՝ 18 ամեայ Օր. Գայիանէ Գրիգորեան որ այժմ ողջ է և Հալէպ կը գտնուի։ — Հանգուցեալի հարազատ զաւակը Լուսիկ, տարագրութեան շրջանին տեսնուած է Ուրֆայի մէջ, որուն այժմու հասցէն անծանօթ կը մնայ, իսկ կինն ու զաւակները անհետացած են նոյնպէս ընդհանուր տարագրութեան միջոցին։

Ըստ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանի հաղորդագրութեան, Թուստատան կը գտնուին եղբ. Նուն հանգուցեալի հօրեղբայրն ու հօրեղբօր զաւակները որոնց անունները ու հասցէն անծանօթ կը մնայ։

Ուստի Գայիանէին զատ եթէ կան այլ օրինաւոր ժառանգներ, Թուականէս սկսեալ մինչև երկու տարի, անձամբ կամ գրաւոր կերպով թող դիմեն Ազգ. Առաջնորդարանիս. ի ձեռին ունենալու պայմանաւ իրենց իսկութիւնը հաստատող օրինական փաստաթուղթեր։

Առաջնորդ Հայոց Բերիոյ
Ատենապետ Մ. Վրդ. Սիրմեան

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կարնոյ եւ շրջակայից Հայրենակց. Երկ. Միութեան կողմէ
Տեղի կ'ունենայ 18 Յունիս 927 շաբաթ երեկոյեան ժամը 8 30 ին
«ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ» ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ
Թատերական, Գրական—Երաժշտական բովանդակութեամբ,
Հայկական ու Եւրոպական պարեր պարերգներ.
ՀԱՒԵՐ ԳԻՇԵՐ
Անճապարեցէք երեկոյեան ութ ապտակ տասներ
մինչեւ ուշ գիշեր։

GRASHAM
LIFE ASSURANCE SOC. LIMITED

Ապահովագրուեցէք Անպիսական հանրածանօթ Կրէշամ ընկերութեան, եթէ կուզէք ապահովել Ձեր և Ձեր ընտանիքին ապագան։

Դիմել՝
Մ. Յ. Պօղոսեանին
Պ. Ֆիլիպ Տէրունեանի վաճառատունը

ՊԱՆԴՈՒՌԻ ԼԻԲԱՆԱՆ,
ՋԱՀԼԷ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Յ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

Կեդրոնի վրայ եւ գեղեցիկ մօտ, լաւագոյն գիրք, բոլորովին նոր ու ճաշակաւոր կահաւորում։

Ջանքէ միակ եւ լաւագոյն հայկական պանդոկ, նոխ Արեւելեան եւ Եւրոպական սեղան, անթերի սպասարկութիւն, չափաւոր գին։

ԱԶԳԸ ԼՈՅՍ
ԾԻՔ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Երկու տարի, ջրանոյ, մասնաւոր նորաձեւութեանց դասընթացքին հետեւելով իրացնելէ վերջ կանանց եւ արանց ամէն մօտայի հագուստներու պատրաստութիւնը. Յ. ՇԻԱԴԵԱՆ վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատուած Բիւ Կուրս, Դեղարանի *Միսքին* նիստ կից, Թիւ 120 խանութը։

Կ'երաշխաւորենք գոհ ձգել յաճախորդները։ Մէկ անգամ միայն փորձեցէք։

Կուզէ՞ք եղանակի յարմար ճաշակաւոր հագուստներ ունենալ, դիմեցէ՞ք
ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ եւ ԹԷՎՐԻԶԵԱՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՎԵՃԱՌԱՏՈՒՆԸ — ՍՈՒԳ ՍԸՐՍՕԳ ԹԻՒ 15 —
Ուր պիտի գտնէք ամէն կարգի նորաձև հագուստներ, թէ պատրաստ և թէ չափի վրայ։
Կերպասեղէնի և քթանի նոխ տեսակ, չափաւոր գիներով։
Ունի նաև շապկագործութեան ճիւղը։ ուր կը պատրաստուին ամէն կարգի եւրոպական շապիկներ և օձիքներ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ.

ՔԻՐՍԱԼ
ԾՈՎԱՀԱՅՏԵՑԱՑ ԵՒ ՕԴՈՒՆ ՄԻԱԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԻՔՍ
ԹԱՏՐՈՆ - ՍՐՃԱՐԱՆ - ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԿԸ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԽԻՍՏ ՄՅՔՈՒՐ ԵՒ ԴԻՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Ունի առաջին ճաշարանի բաժին. թապլսօր ճաշ՝ 60 Ս. Դ.
ընթրիք՝ 70 Ս. Դ. ճաշի ապօնրման սովորական 1250 Ս. Դ.
ընթրիքի ապօնրման 1500 Ս. Դ. ճաշ եւ ընթրիք
ամսավճար 200 Ս. Դ.

[illegible] զարդուած ելեկտրական
[illegible] տրուի ներկայացումներու
[illegible] համար
[illegible] տրցելի հաստատութեան բոլոր
[illegible] աշխատողները բացառաբար հայեր են։

ՄԷԶՕՆ ՊԼԱՆՇ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
(10 ԱՎԸՆԻՒ ՎԷՅԿԱՆ, ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ, ՊԷՅՐՈՒԹ)

Կ'ստանձնէ պատրաստութիւնը ամէն տեսակ հայկական ձեռագործներու, սեղանի ծածկոցներ, անձեռոցներ, մահճակալի ծածկոցներ, վարագոյրներ, կանանց յատուկ ամէն տեսակ ասեղնագործուած շրջազգեստներ և ճերմակեղէններ, կանանց և արանց ասեղնագործուած թաշկինակներ եւայլն եւայլն։

Ապսպրանք կ'ընդունինք Սիւրիոյ և արտաքսման բոլոր քաղաքներէն։

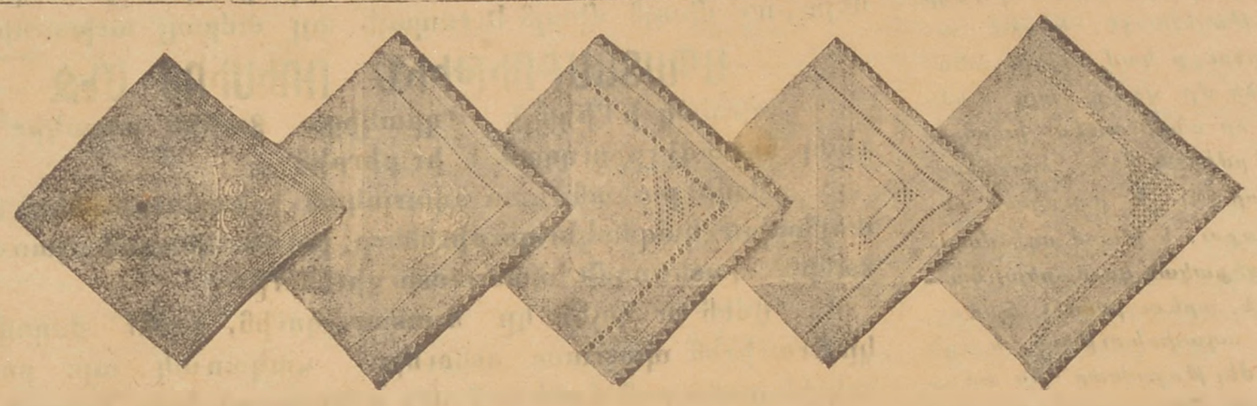

ԲԱՄԲԱՍԵԱՅՔ ՏԻԿԻՆԵՐ ԵՒ ՕՊԻՄԻՊԴԵՐ
ԿՈՒԶԷՆՔ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ, ՇԱՀԻԼ ՁԵՐ ԱՊՐՈՒՍՍԸ

Դիմեցէք «Քաղաքական ձեռագործ» աշխատանոցին
Պլաք փողոց, Հայկական դպրոցին քով, Ամերիկեան ժամացոյցին մօտերը, Նասիպ Սապրայի թիւ 21 տունը։

Հոն պիտի գտնէք ասեղնագործի, ժանեակներու եւ կարի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր, լաւագոյն վնարումով։ Անոնք որ աշխատիլ չեն գիտեր, ձրիաբար պիտի ուսուցուին եւ աշխատանքի պիտի վարժեցուին։

(Նախապէս Գասարյան եւ ապ. Մուխայլոյ Սկեսկերի տակ էր, Բիւ Տամաս)

ՏՕՔԹ. Վ. ՓՕՓՈՒԼԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ներքին և վեներական հիւանդութիւններու.—
Իր գործանատունը փոխադրած է Պապ-Իտրիս, Հիշդ Խալաղուքեան դեղարանին դիմաց՝ Պր. Էլի Հասատի շէնքին Երդ յարկը։ —
Ընդ. ժամեր 9—12 եւ 3-6
Երեքշաբթի օրերը 3—12 առաւ. հիւանդներուն համար ձրի։—

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ,
Վ.ԿԱՑԵԱԼ ԺԸՆԷՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՐԼԻՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Աչքի, ականջի, քթի եւ կոկորդի հիւանդութեանց
Ընդուն. ժամեր 9—12,30, 3—5,30. Կուրս փողոց։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
- Ա. ՊԷԼ -

Կը պատրաստէ մեծ խնամքով նորաձեւ լոյսերով զեղարուեստական հարազատ լուսանկարներ մեծադիր նկարներ եւ բարձ փոսքարներ

Արուեստը իւրացուցած է Փարիզի մեծագոյն պրուեստատան մէջ

ԴԻՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

Դիմել ծովեզերք Զէյթունի փողոց
(9 avenue des Français)

Հիւանդանոց Օթէլ Պաղտասար
ՊԷՅՐՈՒԹ ՆԱԻԱՀԱՆԳՍՏԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԻՑ

Եկեղարակնութեամբ լուսաւորուած և որ կարասիներով ծովահայեաց տեսարաններ, մաքուր գիներ, լաւ սպասարկութիւն, տաք և պաղ ջուրի բաղնիք և ընտանեկան մասնաւոր բաժիններ։ Նաև դիւրութիւններ կ'ընծայէ ճամբորդներու, կը հայթայթէ նաւային տոմսեր և կ'առաջնորդէ մինչև նաւ։

ՏԷՐ և ՏՆՕՐԷՆ
ՍՏԵՓԱՆ ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՐՄԱՐԱԳՈՐԾ

Բիւ Տամաս, Միտվէրի նոր շէնքին հետ դիւացը, թիւ 163 խանութ, հաստատուած է մարմարագործ Յարութիւն Փանոսեան, որ ունի եւ կը պատրաստէ ամէն տեսակ մարմարէ գերեզմանաքարեր, մօպիլիայի տեսակներ, խորանաքարեր, փորագրութիւններ եւայլն։

Խիստ ընտիր գործ եւ դիւրամատչելի գիներ։

"ՈՐԲԱՇԽԱՐՀԻ ԱՍՏԼԸ,,
Ամսաթերթ
ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒ. ՈՐԲ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

Բաժանորդագրութեան պայմանները
Գիրքի համար. 50 Ս. Դ.
Աւուրիոյ » 60 » »
Արտասահման 16 Ֆր.
Միապեալ Նախանշներ 80 Սենթ.
Հասցէ՝
Red. "Vorpashkhari Astgh,
B. P. No 245
Beyrouth.
Liban,
Բաժանորդագրուեցէ՛ք, երբ կուզէք հաստատել հայ Որբը։

ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ

Լամբաքիայէն Պ. Պետրոս Զիպուքճեան նամակով մը մեզ կեսայտնէ որ դերասան Աբովեանի Յարեւանին առթիւ Լամբաքիայէն իր միջոցաւ դրկուած տիրական նուէրը «Հապարէզ» թատերախումբի կողմէ էր։ Մինչդեռ Պ. Աբովեան իր շնորհակալագիր թանց շրջանին մէջ Քիւրիմացուքեամբ Պ. Զիպուքճեանի և Լիմոնճեանի վերագրած էր։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
17 ՅՈՒՆԻՍ 1927

Եգիպտ. ոսկի ս. դ.	634
Սթերլին	618
Տոլար	127
Օսմ. ճնշ. ոսկի	559
Ֆրանս. » »	485
Անգլ. » »	616
Թրքական թղթ.	67
» » Պ. Օ.	110
Սուրիական ոսկեղրամ	52
Դր. Ֆօնս. 1886 ս. դրմ.	17,87
» 1908 »	20,75
» 1911 »	17,55
Սեֆերեան եղբարք	15,15

Թելեֆօն 1—38

Արտօնատէր՝
ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ